

Könyvszemle

hamarosan megjelenik...

Hannu K. Riikonen (szerk.)

A finn fordításirodalom története

Helsinki: SKS (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura)

Gerevich Éva

Finnországban kiadás előtt áll egy két-kötetes történeti összefoglalás, a finnre fordított irodalom története. 2002-ben indította el a munkát egy neves szakemberekből álló bizottság. A bizottság tagjai közé tartozott Andrew Chesterman, a fordítástudomány professzora, Hannu K. Riikonen, a világirodalmi tanszék professzora, Pirkko Lilius, a svéd nyelv professzorasszonya, Kaisa Häkkinen, a finn nyelv professzorasszonya, Marja Jänis, Urpo Kovala és Outi Paloposki fordításkutatók, Päivi Vallisaari kiadói igazgató.

Első megbeszéléseiken felállították az alapelveket. A fő cél annak bemutatása, milyen nagy szerepet is játszott a finn kultúrában az általában periferikusnak tartott fordítás és fordításirodalom. Így a kötet ebből az új szemszögből mutatja be a finn kultúra fejlődését, alakulását. Nem véletlen, hogy mostanra ért meg a helyzet egy ilyen mű létrehozására, hiszen a fordításelmélet vagy fordításkutatás mint új diszciplína hosszú harcok után az elmúlt tíz évben szerzett magának valóban elismert rangot szerte a világban, így Finnországban is, ahol elismert fordításkutatói központok működnek már régóta Savonlinnában és a Helsinki Egyetemen. E fordításelméleti tevékenység hatására ezeken a helyeken komoly

képzés és kutatás jött létre, mely emelte e tudományág tekintélyét, és szerencsés módon gyümölcsöző együttműködés született aktív fordítókkal. A médiában is láthatóan nőtt a fordításokkal és fordításelmélettel foglalkozó írások száma, és ez hozzájárult ahhoz, hogy a szak népszerűvé váljon.

Ismert tény volt eddig is, hogy a finn irodalmi nyelvet fordítások segítségével hozták létre, és hogy a finn irodalom fejlődésében és az irodalmi hatások elterjesztésében milyen lényeges szerepe volt a finnre fordított világirodalmi műveknek és fordítóinak. De ez a tudományos kötet egybefogja és rendszerezi az eddigi tudást és várhatólag új összefüggéseket fedez fel. Kézikönyvként szolgálná a diákokat és a szakembereket. Egyik legfontosabb része a bibliográfia, amelyet elsőként készítettek el, és a munka során állandóan használtak és bővítettek. Több részből áll: általános bibliográfiák, a külföldi fordításirodalom bibliográfiája, más országok fordítástörténetével foglalkozó irodalom, a finn fordítások bibliográfiája és a Finnországban megjelent svédre fordított művek bibliográfiája, a finn fordításokat és a fordítást vizsgáló kutatás, fordítókkal és fordításaikkal foglalkozó irodalom, a kiadók és a kiadói tevékenységek történetei és bibliográfiái. Ezeknek összeállításában különböző korpuszok létrehozása segített.

A munka két-kötetes, az első kronologikusan tárgyalja a XVIII., XIX. és a XX. század műfordítás-irodalmát különböző, részben a fordítással közelebbi kapcsolatba kerülő területek szak-

embereinek bemutatásával, részben általános bevezetővel, amelyet az egyes korokra jellemző kiemelt aspektusok és jelentős fordítók bemutatása egészít ki.

Az első fejezet történeti áttekintését a kor lényeges fordításainak bemutatása követi: törvénytövegek, dalok, szótárak, bibliafordítások, zsoltárfordítások, imádságoskönyvek, a soknyelvű Porthan-kor, Mikael Agricola fordítói szerepe. A második fejezet bemutatja a fordítás jelentőségét az autonómia idejében: az Finn Irodalmi Társaság (SKS) megalapítását, az újságnyelv fejlődését, tankönyvek fordítását, a XIX. század elejének honosító műfordításait, a legjelentősebb fordítókat, többek közt Eino Leino és Otto Manninen költők fordítói munkásságát és a fordítónőket.

A harmadik fejezet a műfajok sokaságát ígéri: versfordításokról, klasszikusok fordításairól, Euklidész, majd az Illiász és az Odüsszeia mellett munkacsoportok fordításairól, gyermek- és ifjúsági irodalomról, Max és Moritz-fordításokról, színművek fordításáról számol be. A világirodalom történetének kötetein kívül ismerteti a XIX. századi tudományos irodalmat is.

A negyedik fejezet a modern kor kezdetének megnövekedett igényeivel foglalkozik: a kiadói tevékenységekkel, a világirodalom hatásával, Courths-Mahlerrel, nőírók regényeivel, antológiákkal, a munkásirodalom fordítóinak munkásságával.

Az ötödik fejezet a műfordítás-irodalom problematikus kérdéseit tárgyalja: Nyissuk ki vagy csukjuk be az ablakokat? Könyvtárak mint közvetítők vagy örök. Ítéletet mondó katalógus. Műfordítás-irodalom a két háború közt. A hatodik fejezet ledönti a határokat és kitágítja az irodalmat: szovjet irodalom, Disney, Jerry Cotton, képregények,

ponyvairodalom, lefordított slágerek, a XX. századi gyermekirodalom, zsebkönyvek, képesalbumok fordítása, a XX. századi tudományos irodalom. A hetedik fejezet jelentős fordítókat mutat be, közülük néhány: Lönnrot, Koskimies, Eeva-Liisa Manner, Anni Swan, Saarikoski. A magyarokat közülük leginkább Toivo Lyy profilja érdekelheti, aki ezer év magyar költészetét mutatta be versantológiájában és lefordította *Az ember tragédiáját* is.

A második kötet első fejezete a világirodalom finn fordításairól, a fordítás-irodalom helyzetéről tájékoztat *Világtérkép* címmel. Bemutatja a különböző nemzetek irodalmát, melyek közül a magyar a finnugor népek irodalma címszó alá tartozik, és Yrjö Varpio a szerzője. Külön cikk foglalkozik pl. a finnországi svéd irodalommal, az afrikai irodalom fordítását egyetlen írás ismerteti. Külön írások szólnak a *Harry Potter*-fordításokról és az *Ezeregyéjszaka* fordításairól meg a svéd nyelven író, finn nemzeti szerzőnek, Topeliusnak finnre fordított munkásságáról, meséről. Egy írás foglalkozik azokkal a világirodalmi kánonba tartozó művekkel, amelyek nincsenek lefordítva.

A második fejezetben a kötet elméleti része található: pl. a fordító kettős kötődéséről, a normák változásairól, a fordítói stratégiákról, a műfordítás-kritikáról, a beszélt nyelv fordításának lehetőségeiről, a nyelvész-kritikusokról, a tájnyelv feltámadásáról, a fordítói díjakról és a díjazott fordítókról.

A finn fordításkutatás általában sokkal tágabban értelmezi a fordítást, körébe tartozik a műfordítás mellett a szakfordítás is és a korábban nagyon is periferikusnak tekintett irodalmak, mint a ponyva- vagy képregény-fordítás vagy akár a gyermekirodalom fordítása, aminek egyre nagyobb divatja és ke-

letje van. Az ismertetés internetes oldal alapján készült: <http://kvl.joensuu.fi/suomennoskirjallisuus>

CETRA - nyári fordításkutatási továbbképzés

Olaszország, Misano 2006.
szeptember

Lukács András

A CETRA (Center for Translation) 1989-ben jött létre a leuveni Katholieke Universiteit szervezésében, José Lambert professzor kezdeményezésére. A CETRA egyfajta virtuális iskola, amely segítséget nyújt a doktori és a későbbi kutatásokban egyaránt, fő célkitűzése, hogy a fordítástudomány méltó helyet kapjon az interdiszciplináris akadémiai kutatások között.

A CETRA egyik, a fiatal tudósok körében igencsak népszerű tevékenysége az 1989 óta minden évben megrendezett nyári kutatási továbbképzés, amelyre idén szeptember 4. és 16. között került sor. A képzés helyszíne immár 1997 óta az olasz Adria egyik gyöngyszeme, Misano. A tengertől mindössze pár száz méterre található helyi bentlakásos középiskola, az Istituto per Mediazione Linguistica épülete szolgáltatta a mintegy hatvan résztvevő számára a szállás, étkezés mellett az előadásokhoz a tantermeket, géptermet, valamint a könyvtárat is, igaz, ez utóbbi külső segítségre szorult: a leuveni egyetemről érkeztek fordítástudományi könyvek és folyóiratok, a legkülönbözőbb nyelveken, többek között magyarul is.

A 18. nyári továbbképzés programjának újszerűsége, a résztvevők létszámának gyarapodása a bolognai folyamatra vezethető vissza. A különböző

európai egyetemek közötti nagyobb átjárhatóság biztosítása összhangban áll a CETRA törekvéseivel. Éppen ezért lett a CETRA az egyik egyetemközi kommunikációt elősegítő uniós program koordináló intézménye. E program célja az új tagállamok jelentős fordítástudományi műhelyeinek bevonása a kutatásba, illetve kutatóképzésbe, valamint hosszabb távon a PhD-s képzések összehangolása. Így uniós támogatással idén mintegy húszan vehettek részt a nyári képzésben az újonnan csatlakozott országokból. Magyar részről az ELTE Fordítástudományi Doktori Iskolájából N. Tóth Zsuzsa és Lukács András.

Az európai egyetemek mellett a külföldi bibliafordítással foglalkozó szervezetek (American Bible Society, a United Bible Society és a The Eugene A. Nida Institute for Biblical Scholarship) is képviseltették magukat, ezzel is kifejezve a CETRA-val való szoros együttműködést. Ez a sokszínűség a kutatási témákban is megmutatkozott.

A kéthetes program első felében fordítástudománnyal foglalkozó professzorok tartottak előadásokat, a második héten a diákok mutathatták be témájukat 20 perces előadásaikban. Az előadók között hagyományosan kiemelt szerepet kap a képzés elnöke, az ún. CETRA professzor, akit évről évre általában a szakma jeles képviselői közül választanak.

Eddig a következő tudósok részültek ebben a megtiszteltetésben:

- 1989: GIDEON TOURY (Tel Aviv)
- 1990: HANS VERMEER (Heidelberg)
- 1991: SUSAN BASSNETT (Warwick)
- 1992: ALBRECHT NEUBERT (Lipcse)
- 1993: DANIEL GILE (Párizs)
- 1994: MARY SNELL-HORNBY (Bécs)
- 1995: † ANDRÉ LEFEVERE (Austin)

- 1996: ANTHONY PYM (Rovira i Virgili)
 1997: YVES GAMBIER (Turku)
 1998: LAWRENCE VENUTI (Temple)
 1999: ANDREW CHESTERMAN
 (Helsinki)
 2000: CHRISTIANE NORD
 (Magdeburg)
 2001: MONA BAKER
 (UMIST, Manchester)
 2002: MARIA TYMOCZKO
 (Amherst, Massachusetts)
 2003: IAN MASON
 (Heriot-Watt, Edinburgh)
 2004: MICHAEL CRONIN
 (DCU, Dublin)
 2005: DANIEL SIMEONI (York)

A CETRA nyitottságát jelzi, hogy az idei elnök, Harish Trivedi, a Delhi Egyetem Angol Tanszékének professzora elsősorban nem is fordításelmélettel, hanem az indai és az angol irodalom egymásra hatásával foglalkozik. Csak hét évvel ezelőtt, 1999-ben jelent meg első fordítástudományi könyve, a gyarmatosítottak és a gyarmattartók kapcsolatainak elemzéséből kiindulva *Post-colonial Translation* címmel. Plenáris előadásai is főként e téma köré csoportosultak, így egyrészt a spanyol és az angol, másrészt az afrikai hallgatókat hozta leginkább lázba, de szórakoztató, anekdotázó stílusának és általános fordításelméleti megállapításainak köszönhetően a többiek sem maradtak közönyösek.

José Lambert (Leuveni Katolikus Egyetem), a képzés szervezője, helyettesével, és társszervezőjével Reine Meylaertsszel (Leuveni Katolikus Egyetem) a fordítástudományi doktori képzések összehangolásának terveiről adott tájékoztatást, valamint a moderátor szerepét töltötte be a többi előadás során, míg a többi CETRA professzor a saját kutatási területéből adott egy kis

ízelítőt: Andrew Chesterman (Helsinki Egyetem) a fordítás elméletének filozófiai kérdéseiről, Dirk Delabastita (Namuri Egyetem) egyes fordítási jelenségek megközelítéséről, Lieven Dhulst (Leuveni Katolikus Egyetem) a fordítás és a történetírás kapcsolatáról, Christina Schäffner (Aston Egyetem, Birmingham) a fordítási normákról tartott előadást.

Rajtuk kívül több neves professzor is meghívást kapott, így pl. Yves Gambier, aki a nyelvi transzfer médiában betöltött szerepét boncolgatta, vagy Anthony Pym, aki a lokalizáció problematikájára mutatott rá, vagy Zuzana Jettmarova, aki a fordítástudományban fellelhető nyugati, illetve keleti hagyományokat taglalta.

A bibliafordítók részéről Robert Hodgson és Phil Towner szolt a Biblia fordításának modern megközelítéseiről.

Sajnálatos, hogy a fordítástudomány egyik „atyja”, Daniel Gile, nem tudott személyesen jelen lenni, a tudományos kutatással kapcsolatos praktikus módszertani tanácsait azonban, a videotechnika segítségével, megosztotta velünk.

Nike Kocijancic-Pokorn (*Post*) *Social Censorship in Translation* c. előadása ragadta meg a leginkább a figyelmemet. Az általam korábban nem ismert szlovén kutató az 1945 és 1963 között hazájában megjelent gyermekirodalmi fordításokban, vagy sokkal inkább fordításokban vizsgálta az elmúlt rezsim ideológiájának tükröződését. Az eredeti angol, német és egyéb nyelvű művek és szlovén verziói közötti néha döbbenetes stílusbeli és tartalmi eltérések szemléltetése saját gyermekkori olvasmányélményeim emlékét elevenítette fel és azt a gyanúmat erősítette meg, hogy a magyarországi fordítások-

ban is hasonló fordítói eljárások érvényesülnek; ezeknek a feltárása azonban még kutatásra vár.)

Az említett előadások mellett lehetőség nyílt a fordítástudomány helyzetének bemutatására az egyes országokban; a magyarországit N. Tóth Zsuzsa vázolta fel *The name and nature of the Budapest PhD programme in Translation Studies* címmel. Öröm volt tapasztalni a résztvevők szinte érdeklődését az itthoni kérdések iránt is, és büszkeséggel töltött el minket az a megállapítás, hogy a magyarországi képzés megállja a helyét nemzetközi szinten is.

Természetesen nemcsak az előadásokon vagy a könyvtár csendjében mélyíthettük el ismereteinket, hanem az Istituto hangulatos bárjában is, amely nemcsak a diákok közötti éjszakába nyúló eszmecserek, hanem a professzorokkal folytatott oldott hangulatú egyéni konzultációk színtere is volt.

Ezek a hivatalos és félhivatalos tutorálások nagyon hasznosnak bizonyultak, és az így szerzett ötleteket, iránymutatásokat a fiatal kutatók már kamatoztathatták a második héten sorra kerülő előadásaikban is. Az előadások elég változatosak voltak a témájukat és a színvonalukat illetően is: volt, aki éppen csak most ismerkedett meg a fordítástudomány alapjaival, volt, aki már a doktori védésére készült, egyesek a kutatási terveikről számoltak be, míg mások már a több éves munkát megkoronázó eredményekkel büszkélkedhettek. A témák tekintetében a sokszínűséget jelzi, hogy a hindu irodalom olasz fordításaitól a jogi szövegek Burundiban megjelenő fordításáig, a holt nyelvre fordítástól a mesterséges nyelvre való fordításig, a konferencia-tolmácsolás normáitól a szinkrontolmácsolásig, a fordítás értékelésétől a fordítások cenzúrázásáig sok kérdés merült fel, ame-

lyek közül a jobban sikerültek írásos változata olvasható lesz a *Válogatott CETRA Tanulmányok* sorozat legújabb kötetében.

A képzést csak ajánlani tudom mindazoknak, akik érdeklődnek a fordítástudomány iránt és szívesen találkoznak a szakma kiváló nemzetközi képviselőivel, és különösképpen a fiatal kutatóknak, akiknek egy ilyen szakmai fórumon való részvétel és szereplés meghatározó élményt jelenthet későbbi tudományos tevékenységük szempontjából is.

A CETRA nyári fordításkutatási továbbképzésről további információk találhatóak a világhálón, a <http://www.arts.kuleuven.ac.be/CETRA> weboldalon.

A magyar mint veszélyeztetett nyelv

(Szombathely, 2006. november 9-10.)

B. Papp Eszter

2006. november 9-10-én a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskola Interkulturális Tanulmányok Intézete adott otthont 'A magyar mint veszélyeztetett nyelv' című konferenciának. A konferenciát az egyetem Interkulturális Tanulmányok Intézete, Uralisztika Tanszék szervezte, támogatója pedig a Magyar UNESCO Bizottság és az OTKA program volt.

Az első nap programja a megnyitó beszédekkel kezdődött, amelyeket Gadányi Károly, a BDF rektora, valamint Pusztay János, az Interkulturális Tanulmányok Intézetének igazgatója és Fóris Ágota, a Terminológiai Innovációs Központ vezetője tartottak. Ezután három hosszabb lélegzetű előadást hallhattunk: az UNESCO képviselője, Gresiczki Péter mondott beszédet 'Az UNESCO és a nyelvi sokszínűség' cím-

mel; majd Szépe György tartotta meg előadását 'A magyar nyelv „immunrendszere”' címmel. Végül a Tallinnból érkezett Mart Rannut angol nyelvű előadását hallhattuk a magyar nyelv SWOT analíziséről ('A magyar mint veszélyeztetett nyelv. Language SWOT Analysis'). Rannut plenáris előadásában a nyelvpolitikán belülre helyezte a nyelvtervezés folyamatát. Részletesen elemezte például a nyelvtervezést, négy fő dimenzióját emelve ki: a státusztervezést, a korpusztervezést, a nyelvtanulás szervezését, és a nyelvtechnológiai szervezést, valamint az alkalmazás eleveit írta le részletekbe menően.

Az ebédszünet után kezdődtek a 15-20 perces előadások. Fischer Márta, majd Hajba Renáta előadásaikban a magyar nyelv Európai Unió-beli szerepét és az EU-s terminológia használati nehézségeit elemezték, aztán Pomozsi Péter nyelvökölógiai vonatkozásokról és a nyelvek többközpontúságáról beszélt. Ezután Simon Szabolcstól a felvidéki magyar nyelvű lapok újságcímeinek tartomelemzéséről hallhattunk, majd Gúti Erika és Tóth Sándor közös előadásukban egy új paradigma, a geo-nyelvpolitikai kutatások bevezetésére tettek javaslatot. Eztán a mari-bori egyetemről érkezett Kolláth Anna előadásában többek között szorgalmazta, hogy a magyar nyelv „határtalanításának” érdekében több határontúli magyar szót kellene felvenni a magyar szótárakba.

A rövid kávészünet után Bérces Emese beszélt a lassítást jelölő zenei tempójelzések terminológiai rendszerezéséről, majd két kolozsvári doktorandusz előadását is meghallgathattuk: Gál Noémi azt vizsgálta, mennyire veszélyeztetett a magyar nyelv helyzete Romániában, Szabó-Demeter Éva pedig bemutatta a magyar nyelv szerepét

a romániai felsőoktatásban. A következő előadás is szorosan kapcsolódott ehhez a témához: a konferencia üde színpoltja volt, amikor Hoppa Enikő a moldvai csángók magyar nyelvhasználatáról szóló előadásának kezdetén lejátszotta azokat a hangfelvételeket, amelyeket maga készített a csángók körében. Ezután Misad Katalin a szlovákiai iskolai magyar szótárak hibáira hívta fel a figyelmet. A nap lezárásaként Villányi Eszter felsőöri zene- és drámatanár osztotta meg tapasztalatait arról, hogy milyen hasznos szerepet tölthet be a színjáték a magyar mint idegen nyelv tanításában.

A második napi program Vörös Ferenc előadásával kezdődött, aki a felvidéki magyar és szlovák nyelv egymásra hatását vizsgálta névtani szempontból, majd Szoták Szilvia beszélt arról, hogy mennyire lehet veszélyeztetettnek tekinteni a magyar nyelvet az Őrvidéken. Ezután terminológiai témájú előadások következtek. Először Czékmán Orsolya beszélt a szakszótárak fordítási problémáiról, példáit a *Matematikai Képes Szótár*ból merítve; majd B. Papp Eszter elemezte az esküvői magazinokban található színneveket. A következőkben Voigt Vilmos tekintette át röviden a terminológia magyar történetét a honfoglalástól kezdve; végül Fóris Ágota tartott vitaindító céllal előadást *A Terminológia terminológiája* címmel. Az előadás olyan sok kérdést vetett fel (pl.: hogy mi is pontosan a 'terminus' és a 'terminológia'), hogy a résztvevők abban állapodtak meg, hogy e témában külön konferenciát fognak szervezni a problémák megtárgyalására.

A kávészünet után Sturcz Zoltán bemutatta, hogy miért fontos a szakmai nyelvművelés a felsőoktatásban és hogyan működik ez a BME-n; majd Fata Ildikó ismertetett egy gyűjteményt

a szaknyelv kutatás témájában írt magyar nyelvű publikációkról. Ezután folytatódott a terminológiai vonal: Kis Balázs előadását a terminológiai munkafolyamatról követte Kis Ádám automatikus terminuskivonatolásról szóló előadása. Mindkettő a szakkönyvek rövid határidős fordításaikor felmerülő terminológiai problémákra kereste a megoldási lehetőségeket. Ezután Lévai Béla beszélt a metainformációs kutatásban használt magyar nyelvű terminológiáról. A délelőtti utolsó előadása némileg elütött a korábbiaktól: Lukács András vizsgálta a fordítás szerepét a magyar tudományos nyelvben.

Az ebédszünet után Rihmer Zoltán beszélt a lexikográfiai műfajok (szótár, lexikon, enciklopédia) elnevezéseinek használatában tapasztalható keveredésről, majd Szöllősy-Sebestyén András vette számba, hogy – a konferencia címére utalva – milyen veszélyek leselkednek a magyar nyelvre. Ezután Sira-tó Ildikó színházi szakember fejezte ki aggodalmát a színész-növendékek és általában a nyelvhasználók stiláris inkompetenciája miatt, majd két újabb, terminológiai témájú előadás zárta az eseményt. Előbb Ziskáné Kiczenko Katalin beszélt a regionális gazdaságtan terminológiájában tapasztalható problémákról, végül Bérces Edit tette fel a „költői” kérdést, hogy vajon a wellness, fitness és a spa magyar szavak-e.

A konferencia zárószavait Pusztay János mondta el. Mivel az előadások a magyar nyelv veszélyeztetett voltának tárgyalásán kívül leginkább terminológiai témájúak voltak, és az előadók számtalan ide vonatkozó problémát vetettek fel, az elnök felhívta a figyelmet arra, hogy pontosan az ilyen jellegű (és egyéb terminológiai vonatkozású) kérdések megoldásának céljából Szombathelyen 2006. szeptember 1-jén megal-

kult a Terminológiai Innovációs Központ (<http://termik.bdf.hu>). A központ a BDF BTK Interkulturális Tanulmányok Intézetének szervezeti kereteiben, önálló egységként működik.

A SZOKOE VI. szaknyelvoktatási konferenciája

(Szeged, 2006 november 24-25.)

Czékmán Orsolya

A Szaknyelvoktatók és Kutatók Országos Egyesülete 2006. november 24-25-én hatodik alkalommal rendezte meg szaknyelvoktatási konferenciáját. Az előadássorozatnak a Szegedi Tudományegyetem adott helyet és kitűnő szervezésükkel támogatást.

A konferencia három fő téma köré szerveződött, ennek megfelelően három párhuzamos szekcióban folyt a munka: 1. Szaknyelvi tanterv- és tananyagfejlesztés, módszer, oktatáspolitikai, 2. Szaknyelvi vizsgáztatás, értékelés, 3. Kultúraközi szaknyelvi kommunikáció. A program a Szegedi Tudományegyetem rektora, Szabó Gábor üdvözlő szavaival kezdődött, majd Rébék-Nagy Gábor és Sárvári Judit plenáris előadásával folytatódott. Rébék-Nagy Gábor a szaknyelvekről, a szaknyelvhasználatról, majd ezek összefoglalásaként a szaknyelvi vizsgák konstruktumának leírásáról beszélt. Sárvári Judit a felsőoktatási nyelvvizsga-követelményeinek mint kimeneti követelményeknek a jogszabályi változásairól tartott beszámolót. Mindkét előadás nagy érdeklődésre tartott számot. A továbbiakban egymással párhuzamosan folyt a munka a három szekcióban, amelyek közül a „Szaknyelvi tanterv- és tananyagfejlesztés, módszer, oktatáspolitikai” szekció munkáját kísértem figyelemmel.

Az előadások témája a szaknyelvek kérdéskörébe illeszkedett, ezen belül több előadás a gazdasági szaknyelvről illetve a gazdasági nyelvvizsga kapcsán felmerülő problémákkal foglalkozott. Az előadások a következő témaköröket ölelték fel: a gazdasági kommunikációs modell (Ablonczyné Mihályka Livia, Tompos Anikó), szakmai nyelvhasználat a pedagógusképzésben (Kurtán Zsuzsanna), szaknyelvoktatás a hazai felsőoktatásban (Silye Magdolna), a francia katonai szaknyelv jellegzetességei (Forgácsné Göttler Viktória), elektronikus tananyagok az Akadémiai Kiadónál (Kiscelli Piroska), a jogi szaknyelv struktúrája (Dobos Csilla), gazdasági nyelv és neologizmuskutatás (N. Csák Éva), francia, gazdasági nyelvi tankönyvek a BGF-en (Balogh Katalin), szükségletelemzés a kertészeti szaknyelv oktatásához a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen (Kovács Gabriella), a gazdasági szakmai idegen nyelv aktuális kérdései (Tóth Éva), a szakmai anyanyelv (Sturcz Zoltán), két középiskolai matematika tankönyv egy-egy fejezetének összehasonlítása (Czékmán Orsolya), lexiko-morfológiai változások követése gyógyszerészhallgatók körében végzett longitudinális vizsgálat formájában (Molnár Irma), e-learning a szaknyelvoktatásban (Tolnai Lászlóné), a felsőoktatási terminológia fejlődé-

se Franciaországban és Magyarországon (Sebestyén József), fordítói eljárások a latin célnyelvi szöveg esetében (Lukács András), a fenntartható fejlődés oktatásának tematikája (Józsáné Kristóf Edit, Hajdú Zita, Vargáné Csobán Katalin), a pénz terminus pénzügyi és számviteli terminológiai elemzése (Dósa Ildikó), szükségletelemzés a szaknyelvi nyelvvizsgákon (G. Havril Ágnes).

Minden előadást vita követett, ahol a hozzászólások általában kiegészítések, problémafelvetések voltak.

A SZOKOE hiánypótló szerepet vállalt magára, amikor 6 évvel ezelőtt elindította konferenciasorozatait, hiszen kevés az olyan fórum ma Magyarországon, ahol a szaknyelvekkel, terminológiával, szaknyelvoktatással és vizsgáztatással foglalkozók eredményeiket bemutathatják. Az előadások témaköreit áttekintve világossá válik, hogy a szaknyelvek nagyon sokféle szempontból vizsgálhatóak, és ezek a vizsgálatok mind rendkívül hasznosnak bizonyulnak, hiszen napjainkban mind az oktatásban, mind pedig a tudományban óriási változások zajlanak. E fejlődési folyamatok szükségszerű velejárója a szakmai nyelvhasználat változása, amelynek tudományos elemzésében, és esetleg bizonyos mértékű koordinálásában fontos szerepet játszik az ilyen tudományos fórumok megrendezése.